

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları ile kişilik yapıları arasındaki ilişki

Relationship between parental attitudes in raising children and personality types

Leman İnanç¹

Merih Altıntaş²

Tülay Barış³

Received Date: 01 / 07 / 2017

Accepted Date: 27 / 09 / 2017

Öz

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları ile kişilik yapısı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın verileri, İstanbul ilinde rastgele seçilen özel anaokullarında çocuğu olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 500 ebeveyninden toplanmıştır. Araştırma verileri "Uluslararası Kişilik Envanteri Kısa Formu" ile "Ebeveyn Tutum Ölçeği" kullanılarak toplanmış ve veriler SPSS 23.0 paket programı ile Tanımlayıcı İstatistiksel Metotlar (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) ve Pearson Korelasyon Analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda ebeveyn tutumlarından demokratik tutum, kişilik yapısı olarak dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, sorumluluk, gelişime açıklık özellikleri ile pozitif; düşmanlık, dağınıklık, duygusal dengesizlik ve yeniliklere kapalı olmak ile negatif bir korelasyon sergilemiştir. Ebeveyn tutumlarından otoriter tutum kişilik yapısı olarak içedönüklük, düşmanlık, dağınıklık, duygusal dengesizlik ve yeniliklere kapalı olmak ile pozitif; dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, sorumluluk ve gelişime açık olmak özellikleri ile negatif bir korelasyon sergilemiştir. Ebeveyn tutumlarından aşırı koruyucu tutum, kişilik yapılarından sorumluluk, duygusal dengesizlik ve gelişime açık olmak özellikleri ile pozitif; dağınıklık ve yeniklere kapalı olmak ile negatif bir korelasyon sergilemiştir. Son olarak ebeveyn tutumlarından izin verici tutum, kişilik yapılarından düşmanlık, dağınıklık ve duygusal dengesizlik ile pozitif bir ilişki sergilemiştir.

Anahtar sözcükler: Ebeveyn Tutumları, Kişilik Yapısı, Beş Faktör Kişilik Analizi

Abstract

Aim of this research is to examine the relationship between parental attitudes in raising children and personality types. This research conducted with 500 volunteer parents whom have kids in randomly selected private preschools in İstanbul. The research data were collected using the "International Personality Inventory Short Version" and the "Parent Attitude Scale" and the data were analyzed by Descriptive Statistical Methods (Frequency, Percent, Average, Standard deviation) and Pearson Regression analysis with SPSS 23.0 package program. As the result of the research following were found; parents with democratic parental attitude were positively correlated with extraversion, docility, conscientiousness, openness to experience personality traits; and negatively correlated with hostility, disorganization, emotional instability and being closed to new ideas personality traits. Parents with authoritarian parental attitude were positively correlated with introversion, hostility, disorganization, emotional instability, being closed to new ideas personality traits; and negatively correlated with extraversion, docility, conscientiousness, openness to experience personality traits. Parents with overprotective parental attitude positively correlated with conscientiousness, emotional instability, and openness to experience personality traits; and negatively correlated with disorganization and being closed to new ideas personality traits. Lastly parents with permissive parental attitude positively correlated with hostility, disorganization and emotional instability personality traits.

Keywords: Parental Attitudes, Personality Types, Five Factor Personality Analysis

¹Yrd. Doç.Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı, lemaninanc@mu.edu.tr

²Uzman Psikiyatrist, Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, merihaltintas@yahoo.com

³Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi Sağlık Yönetimi, tulaybaris@hotmail.com

1. Giriş

Anne babaların çocuklarına karşı tutarlı ve düzenli olarak gösterdikleri davranış kalıpları, onların ruhsal uyumu açısından belirleyici rol oynar. Anne babanın olumlu ve destekleyici tutumları çocuğun gelişimine katkı sağlarken, olumsuz ve kısıtlayıcı tutumları bazı ruhsal problemlerin ortaya çıkmasına neden olur (Bozdemir ve Gündüz, 2016)

Psikoloji literatüründe ebeveynin çocuğuna karşı sergilediği tutumlar; demokratik, otoriter, aşırı koruyucu, izin verici tutum olmak üzere dört başlık altında incelenir. Demokratik tutumda; aile tarafından çocuk ayrı bir birey olarak kabul edilir. Bu tutumda çocuğun özgür bir kişilik geliştirmesi ve fikirlerini net olarak ifade etmesi teşvik edilir. (Dursun, 2010). Otoriter tutumda ebeveynler için çocuk ayrı bir birey olarak kabul edilmez. Çocuğun sahibi ebeveyn olduğu düşüncesinin yer aldığı bir tutumdur. Otoriter anne babalar için çocuğu kontrol etmek ve onun davranışlarını kendi kurallarına, standartlarına göre düzenlemek, şekillendirmek büyük önem taşımaktadır (Ogelman ve Önder, 2011). Aşırı koruyucu tutuma sahip olan ebeveynler, çocuğun kendi başına yetemeyeceğini düşünerek çocuğun sürekli korunması gerektiği inancına sahiptirler. Bu tutumu sergileyen anne ve babalar çocuğun yapması gereken pek çok şeyi, çocuk zorlanmasın, yorulmasın, üzülmesin düşüncesiyle kendileri yapmaktadırlar (İkiz, 2015). İzin verici tutumda ise çocuğun her yaptığını hoş karşılama, çok fazla özgürlük tanıma ve çocuğu şımartma söz konusudur. Bu tutumda, rahatlık, özgürlük üst düzeydeyken, disiplin ise düşük düzeydedir (Ogelman ve Önder, 2011).

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarında, eğitim, kültür, yaşam biçimi, kendi ebeveyninin sergilediği tutumu rol model alma, çocuk sayısı, yaşam streslerinin rolü olduğu bilinmektedir. Oysa klinik tecrübeler bu faktörlere ek olarak ebeveynin kişilik yapısının önemli olduğu konusunda tecrübe sağlamaktadır. Kişilik; belirli olaylarda insanların motivasyon, davranış ve farkındalığını etkileyen, genetik geçmişten kaynaklanan ve tarih boyunca öğrenilen, dış çevre ve durumlardan etkilenen bir dizi kavramı içermektedir (Yöyen, 2017a) Bireyin kendisiyle ve çevresiyle kurduğu, kendisini diğer bireylerden ayıran tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimi olan kişilik (Yöyen, 2017b) doğumdan ölüme kadar süren dinamik bir süreç olarak bireyin duygu, yetenek, kültür, eğitim, gelenek, sevinç, üzüntü, konuşkanlık, sinirlilik, konuşma şekli gibi konuların hepsini diğerlerinden farklı kılan çeşitli psikolojik dinamikler içerir ve bireyin bu bireysel zihinsel, fiziksel ve duygusal özellikleri davranış ve yaşam biçimine yansır (Yöyen, 2017c).

Literatür incelendiğinde ebeveyn tutumları ile kişilik yapıları arasındaki ilişkiye dair ulusal bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın problemi olan, ebeveynlerin sergiledikleri tutum ile kişilik yapısı arasında bir ilişki var mıdır sorusunun cevabı literatüre önemli katkı sağlayacaktır.

2.Litaratür

Ebeveyn tutumları, çocuğun farklı durumlarına karşı gösterilen tavır olarak tanımlanmaktadır (Darling ve Steinberg, 1993) ve ebeveynlerin çocukları ile ilişkilerinde sergiledikleri tutumlar, çocuğun hem kişiliğinde (Yavuzer, 2016) hem sosyal gelişiminde hem de geliştireceği bağlanma stilinde önemli rol oynamaktadır (Tire, 2011). Sağlıklı ebeveyn tutumu olan demokratik tutumda ebeveynler; destekleyici ve hoşgörülü bir tavır içinde, çocuğun da kabul edebileceği mantıklı bir denetime başvururlar. Çocuğa tercih ve söz hakkı veren alternatifler sunup isteklerde bulunurlar (Dursun, 2010). Bu tutumdaki ebeveynler çocukların davranışlarını mantıklı ve sonuç odaklı bir davranış tarzı ile yönlendirirler. Çocuğun kendini ifade edebilmesini destekler. Evde ve sosyal

yaşamdaki kuralların sebeplerini çocuğun anlayabileceği şekilde açıklarlar. Her zaman konuşarak uzlaşma taraftarıdır. Aynı zamanda çocuğun belli bir disiplin içinde olması da desteklenir.

Çocuk ile ebeveyn arasında fikir ayrılıkları yaşansa da bu çatışmanın çözümü çocuğu engellemeden gerçekleştirilir. Yetişkin olarak kendilerine ait bir görüş açıları vardır ama çocuğun kişisel ilgilerini görmezden gelmez. Bu tutum ile çocuk yetiştiren ebeveynler çocukların şimdiki davranışlarını destekledikleri gibi gelecekteki gösterecekleri davranışları için belli standartlar belirlemeye başlayabilirler (Baumrind, 1996). Ebeveynleri tarafından demokratik tutumla yetiştirilen çocuklar, kendine güvenen, başkalarına karşı saygılı, sınırlarını bilen, sorumluluk duygusu gelişmiş, kendi duygu ve düşüncelerini savunabilen, hoşgörülü, farklı fikirlere karşı saygılı vb. kişilik özelliklerine sahiptirler (İkiz, 2015).

Diğer bir ebeveyn tutumu olan otoriter tutumda ebeveynler çocuğun kendilerinden ayrı bir birey olduğu kabul etmezler (Ogelman ve Önder, 2011). Aileler mutlak bir standarda, dini bir motivasyona veya daha güçlü bir otoriteye göre çocukların davranış ve tutumlarını değerlendirmeye, kontrol etmeye ve şekillendirmeye çalışmaktadırlar (Baumrind, 2010). Bu tutumda cezalandırma temeldir. Fiziksel cezanın dışında suçlama, korkutma, aşağılama, ayıplama gibi davranışlara da başvurabildikleri görülmektedir. Çocuk anne babanın kendisini sürekli eleştirmesinden çekinip korkar ve her davranışında hata yapma korkusu yaşayabilmektedir (Dursun, 2010). Otoriter ailede yetişen çocuklarda, sevginin esirgenmesi ve sık uygulanan cezalar nedeniyle, olumsuz benlik algısı, kendine güvensizlik, isteksizlik, çekingenlik ve pasif bir kişilik yapısı gelişmektedir (Pantley, 2002).

Bir diğer sağlıksız ebeveyn tutumu “aşırı koruyucu” ebeveyn tutumudur. Bu tutumda çocuk çok fazla kontrol altındadır ve ebeveynler çocuğa çok aşırı özen gösterirler (Alisinanoğlu, 2003). Aşırı koruyucu tutuma sahip ebeveynler, olması gerekenden fazla kontrol, ilgi ve özen göstererek çocuğun tüm ihtiyacını karşılamakta, tüm hareketlerine ve ilişkilerine sınırlamalar getirmektedirler (Cüceloğlu, 2005). Bu tutumda, çocuğa gerektiğinden fazla kontrol ve özen gösterilmesi sonucunda aşırı bağımlı, güvensiz, duygusal kırıklıkları olan bir kişilik gelişmektedir. Çocuğun ruhsal ve fiziksel gelişimine, bireysel düşünce ve özgüven gelişimine de engel olunmaktadır. Ebeveynlerin aşırı koruyuculuğu çocuğun okula uyumu ve okul başarısını da etkilemektedir. Ayrıca, bu aile ortamında büyüyen çocuklarda utangaçlık problemi görülmektedir (Rubin ve Burgess, 2002).

Bir diğer ebeveyn tutumu izin verici tutumdur. İzin verici tutum çocuklar ile ebeveynler arasındaki duygusal bağın zayıf, çocuklar üzerinde denetim ve ilginin olmadığı, çocukların tüm kararlarını kendi başlarına vermesine göz yumulan bir çocuk yetiştirme tutumudur (Baumrind, 1971). Bu tutum ihmalkar ve aşırı hoşgörülü olarak iki farklı boyutta incelenir. İhmalkar ebeveyn, çocuğun yaşamıyla ilgilenmez. Aşırı hoşgörülü tutumdaki ebeveynler, çocuklarının karşısında sınırları olmayan, teslim olan, onların ısrarlı isteklerini yerine getiren, fazlasıyla özgürlük tanıyan, onları şımartan, kolaylıkla boyun eğen, aşırı ölçütlerde çocuklarını ihmalkar eden ve terk edebilen ebeveynlerdir (Yavuzer, 2016).

Tutumların kişiliğin bir parçasıdır. Biyolojik, psikolojik, sosyal yapının bir bütünü olan kişilik (Kahveci, 2016) insanı diğerlerinden ayıran, bireyin duygu durumunun, davranış biçimlerinin, ilgilerinin, yeteneklerinin, korkularının, endişelerinin vs psikolojik özelliklerin en mühim, en karakteristik ve aynı zamanda orijinal bütünü olarak tanımlanmaktadır (Eren, 2015). Literatürde kişiliğin gelişimine ilişkin birçok kuram mevcuttur. Ortaya atılan kuramlarda kişiliği oluşturan faktörlerin hiyerarşik bir gelişim içerisinde, sıralı halde meydana geldiğini (Eysenck ve Eysenck,

1975) söyleyen araştırmacılar olduğu gibi, sadece psikolojik koşulların değil sosyal koşullar ve çevresel faktörlerin bir araya gelmesiyle kişiliğin oluştuğunu (Rotter, 2012), kalıtımın önemli olduğunu, topografik bir modelde bilinç, bilinç öncesi ve bilinçdışı olmak üzere üç parçadan meydana geldiğini (Geçtan, 2002) söyleyen araştırmacılar da bulunmaktadır. Bu kuramlardan biri de Beş Faktör Kişilik Modelidir. Model bireyin kişiliğinin beş temel boyuttan oluştuğunu, her boyutun birbirine zıt iki niteliği temsil ettiği kabul edilmektedir. Dışadönüklüğe karşı içedönüklük, sorumluluğa karşı dağınıklık (özdisiplinsizlik), yumuşakbaşlılığa karşı düşmanlık, duygusal dengeye karşı duygusal dengesizlik ve son olarak gelişime açıklığa karşı yeniliklere kapalı olmak üzere tanımlanan bu boyutların (Yöyen, 2016) temelinde bulunan varsayım ise sahip olunan bireysel farklılıkların dünyanın her yerinde tüm dillere kodlanabileceği, bireylerin konuşma dillerine sözcükler halinde yansıtacağı ve tüm bu sözcüklerden, konuşmalardan yola çıkarak bireylerin kişilik yapılarını kapsayacak sınıflandırmanın mümkün olabileceği fikridir (Uğur, 2016).

3.Yöntem

3.1. Örneklem

Çalışmaya İstanbul İlinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan ve rastgele seçilen dört özel anaokulunda çocuğu öğrenim görmekte olan 500 ebeveyn katılmıştır. Kullanılan ölçme araçları olan Ebeveyn Tutum Ölçeği 3-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin tutumunu ölçmeye yönelik olduğundan, çalışmaya bu yaş grubunda çocuğun olan anne babalar dahil edilmiştir.

3.2. Veri toplama araçları

Ebeveyn Tutum Ölçeği: Demir ve Şendil tarafından 2008 yılında, 3-6 yaş arasında çocuklara sahip olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme davranışlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş olan ölçek, 46 maddeden oluşmaktadır. “Her zaman böyledir” ile “Hiçbir zaman böyle değildir” arasında değişen cevapları içeren beşli likert tipi ölçek, ebeveynin kendi kendisini değerlendirdiği bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları demokratik boyut için .83, otoriter boyut için .76, aşırı koruyucu boyut için .75 ve izin verici boyutu için .74 olarak tespit edilmiştir (Yöyen, 2017d).

Uluslararası Kişilik Envanteri Kısa Formu (IPISV): Costa ve McCrae tarafından oluşturulan Beş faktör kişilik modeli üzerinden, Goldberg (1999) yılında Uluslararası Kişilik Envanteri Kısa Versiyonun (IPISV) geliştirmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Yöyen (2016) tarafından yapılmıştır. Beşli likert tipinde, bireyin kendi kendisini değerlendirdiği bir öz bildirim ölçeği olan IPISV, toplam 40 sorudan ve 9 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutları şunlardır: “dışadönüklük”, “içedönüklük”, “sorumluluk”, “dağınıklık”, “duygusal dengesizlik”, “gelişime açıklık”, “yeniliğe kapalılık”, “uyumluluk”, “düşmanlık”. Güvenilirlik çalışmasında tüm ölçeğin cronbach alfa katsayısı 0.82’dir. Alt boyutlarının cronbach alfa değerleri ise şu şekildedir; “dışadönüklük- içedönüklük” alt boyutu için 0.74, “duygusal dengesizlik” alt boyutu için 0.75, “sorumluluk- dağınıklık” alt boyutu için 0.70, “gelişime açıklık- yeniliğe kapalılık” alt boyutu için 0.68 ve son olarak “uyumluluk-düşmanlık” alt boyutu için 0.55’tir (Yöyen, 2016).

3.3. Veri analizi

Veriler SPSS 23 (Statistical Package For Social Sciences) programı kullanılarak, kategorik olan değişkenler için sıklık ve yüzdeler oranları, ölçeklerin örneklem için güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alfa Katsayıları, iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Korelasyon Analizi yapılarak incelenmiştir. Çalışmaya 250 anne, 250 baba olmak üzere toplam 500

İnanç, L., Altıntaş, M., Barış, T. (2017). Relationship between parental attitudes in raising children and personality types. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1731-1745.

ebeveyn katılmış olup, yaş grubu ortalaması $30,5 \pm 2,5$ (27-48) olarak belirlenmiştir. Ebeveyn Tutum Ölçeği güvenilirlik katsayısı .857, ölçeğin alt boyutlarının güvenilirlikleri .709 ile .861 arasında tespit edilmiştir. Uluslararası Kişilik Envanteri Kısa Formu için güvenilirlik katsayısı .795, ölçeğin alt boyutları için .698 ile .867 arasında güvenilirlik saptanmıştır.

4.Bulgular

Tablo 1. Ebeveyn tutumları ve dışadönük kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
Dışadönük- lük kişilik yapısı	r	,208**	-,118**	0,052	-0,051
	p	0,000	0,000	0,118	0,125
	n	904	904	904	904

Tablo 1 analiz edildiğinde kişilik yapısı olarak dışadönüklük ile ebeveyn tutumlarından demokratik tutumun pozitif, otoriter tutumun ise negatif korelasyon sergilediği tespit edilmiştir. Buna göre dışadönüklük arttıkça demokratik tutum artmakta, otoriter tutum azalmaktadır.

Tablo 2. Ebeveyn tutumları ve içedönük kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
İçedönük ki- şilik yapısı	r	-0,029	,243**	0,049	0,058
	p	0,391	0,000	0,139	0,080
	n	904	904	904	904

Tablo 2 analiz edildiğinde içedönüklük kişilik yapısı ile ebeveyn tutumlarından otoriter tutumun pozitif korelasyon sergilediği, içedönüklük arttıkça otoriter tutumun da arttığı görülmektedir.

Tablo 3. Ebeveyn tutumları ve yumuşakbaşlılık kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
Yumuşak başlılık	r	,304**	-,092**	0,063	0,036
	p	0,000	0,006	0,059	0,281
	n	904	904	904	904

Tablo 3'te görüldüğü üzere kişilik yapısı olarak yumuşakbaşlılık ile ebeveyn tutumlarından demokratik tutum pozitif, otoriter tutum ise negatif korelasyon sergilemektedir. Bu sonuçlar yumuşakbaşlılık kişilik özelliği arttıkça demokratik tutumun da arttığını, otoriter tutumun ise azaldığını göstermektedir.

Tablo 4. Ebeveyn tutumları ve düşmanlık kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
Düşmanlık	r	-,194**	,157**	0,064	,155**
	p	0,000	0,000	0,054	0,000
	n	904	904	904	904

Tablo 4’te kişilik özelliği olarak düşmanlık kişilik yapısının demokratik tutum ile negatif, otoriter tutum ve izin verici tutum ile pozitif korelasyon sergilediği saptanmıştır. Sonuçlar kişilik yapısı olarak düşmanlık arttıkça, demokratik tutumun azalacağını, otoriter ve izin verici tutumun ise artacağını göstermektedir.

Tablo 5. Ebeveyn tutumları ve sorumluluk kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
Sorumluluk	r	,284**	-,175**	,235**	-0,025
	p	0,000	0,000	0,000	0,448
	n	904	904	904	904

Tablo 5 analiz edildiğinde kişilik yapısı olarak sorumluluk ile ebeveyn tutumlarından demokratik ve aşırı koruyucu tutumun pozitif, otoriter tutumun ise negatif korelasyon sergilediği saptanmıştır. Sonuçlar kişilik yapısında sorumluluk arttıkça, demokratik ve aşırı koruyucu tutumun artacağını, otoriter tutumun ise azalacağını göstermektedir.

Tablo 6. Ebeveyn tutumları ve dağınıklık kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
Dağınıklık	r	-,270**	,074*	-,074*	,146**
	p	0,000	0,025	0,026	0,000
	n	904	904	904	904

Tablo 6’da kişilik yapısı olarak dağınıklık ile otoriter ve izin verici tutumun pozitif, demokratik ve aşırı koruyucu tutumun ise negatif korelasyon sergilediği görülmektedir. Bu sonuçlar kişilik yapısında dağınıklık(özdisiplinsizlik) arttıkça otoriter ve izin verici tutumun da artacağı, demokratik ve aşırı koruyucu tutumun ise azalacağını göstermektedir.

Tablo 7. Ebeveyn tutumları ve duygusal dengesizlik kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	Izin verici tutum
Duygusal dengesizlik	r	-,099**	,270**	,104**	,126**
	p	0,003	0,000	0,002	0,000
	n	904	904	904	904

İnanç, L., Altıntaş, M., Barış, T. (2017). Relationship between parental attitudes in raising children and personality types. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1731-1745.

Tablo 7 analiz edildiğinde kişilik yapısı olarak duygusal dengesizlik ile otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici ebeveyn tutumları arasında pozitif, demokratik tutum ile negatif bir korelasyon olduğunu, sonuçların kişilik yapısının olarak duygusal dengesizlik özelliği arttıkça demokratik tutumun azalıp, otoriter, izin verici ve aşırı koruyucu tutumların ise artacağını göstermektedir.

Tablo 8. Ebeveyn tutumları ve gelişime açıklık kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	İzin verici tutum
Gelişime açıklık	r	,285**	-,087**	,170**	0,003
	p	0,000	0,009	0,000	0,918
	n	904	904	904	904

Tablo 8 analiz edildiğinde kişilik yapısı olarak gelişime açıklık ile demokratik tutum ve aşırı koruyucu tutumun pozitif, otoriter tutumun ise negatif bir korelasyon sergilediği tespit edilmiştir. Sonuçlar kişilik yapısı olarak gelişime açık olmanın, demokratik ve aşırı koruyucu tutumu artırdığı, otoriter tutumu ise azalttığını göstermektedir.

Tablo 9. Ebeveyn tutumları ve yeniliklere kapalı olmak kişilik yapısı arasındaki ilişki

		Demokratik tutum	Otoriter tutum	Aşırı koruyucu tutum	İzin verici tutum
Yeniliklere kapalı olmak	r	-,196**	,166**	-,075*	-0,017
	p	0,000	0,000	0,024	0,610
	n	900	900	900	900

Tablo 9'da ise kişilik yapısı olarak yeniliklere kapalı olmak ile, ebeveyn tutumlarından demokratik ve aşırı koruyucu tutumun negatif, otoriter tutumun ise pozitif sergilediğini göstermektedir. Sonuçlar kişilik yapısı olarak yeniliklere kapalı olmanın demokratik ve aşırı koruyucu tutumu azalttığı, otoriter tutumu ise artırdığını göstermektedir.

5. Tartışma

Araştırma sonucunda ebeveyn tutumlarından demokratik tutum; kişilik yapısı olarak dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, sorumluluk ve gelişime açıklık ile pozitif; düşmanlık, dağınıklık, duygusal dengesizlik ve yeniliğe kapalı olmak ile negatif korelasyon ilişkisi göstermiştir. Araştırmanın ikinci sonucu ebeveyn tutumlarından otoriter tutum; kişilik yapısı olarak içedönüklük, düşmanlık, dağınıklık, duygusal dengesizlik ve yeniliklere kapalı olma ile pozitif; dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, sorumluluk ve gelişime açık olmak ile negatif bir korelasyon sergilemiştir. Araştırmanın bir diğer sonucu ebeveyn tutumlarından aşırı koruyucu tutum; kişilik yapısı olarak sorumluluk, duygusal dengesizlik ve gelişime açık olmak ile pozitif; dağınıklık ve yeniliklere kapalı olmak ile negatif korelasyon sergilediğidir. Araştırmanın son sonucu ise ebeveyn tutumlarından izin verici tutumun düşmanlık, dağınıklık ve duygusal dengesizlik ile pozitif korelasyon sergilediğidir.

Çalışma sonuçları birlikte değerlendirildiğinde sağlıklı ebeveyn tutumu olarak kabul edilen demokratik tutumun, Beş Faktör Kişilik Modelinde pozitif ekseninde yer alan dışadönüklük, yumu-

şakbaşıllık, sorumluluk ve gelişime açıklık nitelikleri ile ilişki olduğu, diğer istenmeyen ve sağlıklı ebeveyn tutumu olarak kabul edilmeyen tutumların ise, kişilik modelinde negatif ekseninde yer alan nitelikler ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bulgular literatür ile kuramsal olarak uyumludur. Beş Faktör Kişilik Modelinde pozitif ekseninde yer alan dışadönüklük alt boyutu, enerjik, konuşkan, sıcakkanlı, heyecanlı ve coşkulu ve sosyal olma gibi özelliklerden oluşmaktadır. Dışadönüklük düzeyi yüksek bireyler insanlarla kolay ilişki kurabilen, insanlarla olmayı seven, işbirliğine yatkın, sempatik bireyler olarak değerlendirilmektedir (Doğan, 2013). Ek olarak dışadönükler cesur, şamatacı, zorlayıcı, girişken, doğal, gösterimci, maceracı, dostça, sözünü sakınmayan, yüksek sesli, gürültülü, hırslı, baskın kişiliklerdir (Yöyen, 2016). Beş Faktör Kişilik Modelinde pozitif ekseninde yer alan yumuşakbaşıllık; yardımseverlik, bağışlayıcılık, nazik, hoşgörülü, saygılı ve esneklik gibi özellikler ile tanımlanmaktadır. Yumuşak başlılık düzeyi yüksek olan bireyler diğer insanları seven, verici ve merhametli bireyler olarak değerlendirilmektedir (Yöyen, 2017a). Bu bireyler sıcak, nazik, işbirliği gösteren, bencil olmayan, esnek, dürüst, kibar, bağışlayıcı, yardımsever, memnun, sevgi dolu, ince, iyi kalpli, sempatik, güvenli, cömert, düşünceli ve uyumludurlar (Yöyen, 2016). Beş Faktör Kişilik Modelinde pozitif ekseninde yer alan sorumluluk boyutunun karakteristikleri; örgütlü, dayanabilir, dikkatli, sorumlu, çalışkan, etkili, yeterli, ihtiyatlı, özen gösteren, dakik, pratik, mükemmel, idareli, tedbirli, ciddi, ekonomik ve güvenilir olarak tanımlanmıştır (Yöyen, 2016). Beş Faktör Kişilik Modelinde pozitif ekseninde yer alan gelişime açıklık boyutunun karakteristik özellikleri olarak; zeki, uyanık, meraklı, hayal gücü yüksek, çözümlayici, derin düşünen, sanatsal, içgörülü, keşfedici, akıllı, esprili, yaratıcı, karmaşık düşünen, bilgili, entelektüel, ilgileri geniş, çok yönlü, özgün, derin ve kültürlü olarak tanımlanmıştır (Yöyen, 2016). Pozitif ekseninde yer alan bu kişilik özelliklerinin demokratik tutum ile pozitif bir korelasyon ilişkisinin olması anlaşılabilir. Çünkü demokratik tutumun karakteristikleri; ebeveynin çocuğu ile yakın bir ilişki ve iletişim içerisinde olması, çocuğun varlığına ve isteklerine saygı duyması, çocuğu sabırlı ve duyarlı bir şekilde dinlemesi, görüşlerini alması, ona güven duyması (Derman ve Başal, 2013), çocuğa duygusal bir destek sağlanarak onun özerklik geliştirmesine yardımcı olunması (Sümer, 2010) özelliklerini içermektedir.

Araştırma sonucunda sağlıklı ebeveyn tutumu olarak kabul edilmeyen otoriter, izin verici ve aşırı koruyucu tutumların, Beş Faktör Kişilik Modelinde negatif ekseninde yer alan kişilik özellikleri ile ilişkili olduğu bulgusu literatür ile kuramsal bir birlik göstermektedir. Kuramsal çerçevede kişilik modelinin negatif ekseninde yer alan içedönüklük kişilik özelliğinde bu bireylerin içine kapanık, sosyalleşmeyi sevmeyen, insanlara karşı mesafeli duran, sessiz kalmaya eğilimli, utanç ve tutuk bireyler olarak değerlendirildiği belirtilmiştir (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002). Beş Faktör Kişilik Modelinde negatif ekseninde yer alan dağınıklık (özdisiplinsizlik) sorumluluk düzeyi düşük, dağınık, disiplinsiz, tembelliğe meyilli, görev bilincinden uzak bireyler olarak tanımlanırken (Yöyen, 2017a); duygusal dengesizlik (nevrötiklik) depresif ve hüzünlü olma, gerginlik, kaygılı olma, sıklıkla duygusal iniş çıkışlar yaşama, tedirginlik, huzursuzluk ve sabırsızlık özelliklerini ile tanımlanmaktadır (Benet ve John, 1998). Bu bireyler endişeli, güvensiz, öfkeli ve alıngandırlar (Costa ve McCrae, 1995). Son olarak yeniklere kapalı olmak ise kişilik özellikleri olarak geleneksel, sabit fikirli, gelişim ve değişime kapalı, tutucu olma nitelikleri ile ifade edilmiştir (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002). Otoriter tutumun karakteristikleri olarak ebeveynin sert, soğuk, mesafeli, baskıcı olması; çocuğun kişiliğini yok sayarak, çocuğu her kurala uymak zorunda bırakan cezalandırma yöntemleri; çocuğun nedenini kavrayamadığı yasaklar uygulama, kişiliğine yönelik eleştiriler yönelme (Alisinanoğlu, 2003) araştırma bulgusu olan içedönüklük, düşmanlık, dağınıklık, duygusal dengesizlik ve yeniklere kapalı olma kişilik özellikleri düşünüldüğünde

beklenen ve olası bir davranış biçimi olarak yorumlanabilir. İzin verici tutumun karakteristik nitelikleri olan; ebeveynin, çocuklarından uygun davranışlara ilişkin beklentilerinin düşük düzeyde olması, ebeveynin çocuğun kurallara uymasına ihtiyaç duymaması, çocuklarından geleceğe yönelik beklendikleri davranış şekilleriyle ilgili bir algılarının bulunmaması, çocuk ile ebeveyn arasındaki duygusal bağın zayıf olması ve ebeveynin çocuk üzerinde denetim ve ilgisinin bulunmaması (Ogelman ve Önder, 2011) izin verici tutumun kişilik özellikleri olarak dağınıklık ve duygusal dengesizlik kişilik özellikleri ile e pozitif bir ilişki sergilemesini anlamlı ve mümkün kılmaktadır. Yine ebeveyn tutumlarından aşırı koruyucu tutumun davranışsal özellikleri olan ebeveynin çocuğun yapması gereken pek çok şeyi, kendilerinin yapması (Hart, 2003); çocuklarına derin bir duygusal bağla bağlanarak onun büyüdüğünü ve olgunlaşabileceğini kabul etmemesi (Snyder, 2003), çocuk üzerinde olması gerekenden fazla kontrol, ilgi ve özen göstererek çocuğun tüm hareketlerine ve ilişkilerine sınırlamalar getirmeleri, çocuk adına tüm kararı vermeleri ve çocuğun bağımsız davranmasını ve kendine güven duymasını engellemeleri (Rubin ve Burgess, 2002) araştırma bulgusu olan sorumluluk, duygusal dengesizlik ve gelişime açık olma kişilik özellikleri ile uyumlu bir örüntü sergilemektedir.

6. Sonuç

Bireyi diğerlerinden ayıran, genetik geçmişi ve yaşam deneyimleri ile şekillenen kişilik ve kişilik özellikleri, çocukların bedensel, psikolojik ve sosyal gelişimlerinde oldukça önemli bir yer tutan ve kişiliklerinde derin izler bırakan ebeveynlerinin kendilerine karşı olan tutumlarını belirlemede bir ilişki göstermektedir. Çocuk yetiştirmede sağlıklı tutum olarak kabul edilen demokratik tutum, Beş Faktör Kişilik Modelinde pozitif eksende yer alan dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, sorumluluk, gelişime açıklık ile pozitif olarak ilişkilidir. Sağlıksız ve istenmeyen ebeveyn tutumları olarak otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici tutum ise, yine Beş Faktör Kişilik Modelinde negatif eksende yer alan içedönüklük, düşmanlık, dağınıklık, duygusal dengesizlik ve yeniliklere kapalı olmak ile pozitif yönde ilişkilidir.

7. Öneriler

Anne babaların çocuklarına karşı tutarlı ve düzenli olarak gösterdikleri davranış kalıpları, onların ruhsal uyumu açısından belirleyici rol oynar. Anne babanın olumlu ve destekleyici tutumları çocuğun gelişimine katkı sağlarken, olumsuz ve kısıtlayıcı tutumları bazı ruhsal problemlerin ortaya çıkmasına neden olur. Anne babaların çocuklarına yönelik tutumları her zaman sağlıklı olmayabilmektedir. Ebeveynlerin geçmişten getirdikleri ve güncel sıkıntıları çocuklarına karşı sağlıksız tutum geliştirmelerinde rol oynamaktadır. Sağlıksız tutumlarda bir diğer etmen ise ebeveynin bu çalışmanın sonuçlarının da işaret ettiği üzere ebeveynin kişilik yapısıdır. Çalışma sonuçları ebeveynlerin çocuklarına sağlıklı tutum geliştirmeleri için psikoeğitsel programların düzenlenmesinde veri olarak, aile terapilerinde terapistin yol gösterici olarak, bireysel psikoterapilerde terapist ve danışan ilişkilerinde terapistin hedeflerinin belirlenmesinde kullanılabilir.

Kaynakça

- Alisinanoğlu, F. (2003). Çocukların Denetim Odağı İle Algıladıkları Anne Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2003, 1(1), 97-107.
- Baumrind, D. (2010). Effects of Preschool Parents' Power Assertive Patterns And Practices on Adolescent Development. *Parenting: Science and Practice*, 10, 156-201.

İnanç, L., Altıntaş, M., Barış, T. (2017). Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları ile kişilik yapıları arasındaki ilişki. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1731-1745.

- Benet, M.V. ve John, O.P. (1998). Los Cinco Grandes Across Cultures And Ethnic Groups: Multitrait Multimethod Analysis Of The Big Five In Spanish And English. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 729-750.
- Bozdemir, F. ve Gündüz, B. (2016). Bağlanma Stilleri, Anne Baba Tutumları Ve Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantılarının Duygusal Zeka İle İlişkileri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1797-1814.
- Costa, P.T. ve McCrae, R.R. (1995). Domains and Facets: Hierarchical Personality Assessment Using The Revised Neo Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64(1), 21-50.
- Cüceloğlu, D. (2005). *İçimizdeki Çocuk*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting Style as Context: An Integrative Model, *Psychological Bulletin*, 113, 487-496.
- Derman, M.T. ve Başal, H.A. (2013). Okulöncesi Çocuklarında Gözlenen Davranış Problemleri ile Ailelerinin Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 115-144.
- Doğan, T. (2013). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.
- Dursun, A. (2010). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Davranış Problemleriyle Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eren, E. (2015). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Beta Basım Yayın, İstanbul.
- Eysenck, H.J. ve Eysenck, S. B. (1975). *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire*. London: Hodder and Stoughton.
- Geçtan, E. (2002). *Psikanaliz ve Sonrası*, Metis Yayınları, İstanbul.
- Hart, C.H. (2003). *Parenting Skills And Social-Communicative Competence in Childhood*, Erlbaum Publishing, Mahwah.
- İkiz, S. (2015). *Okulöncesi Dönem Çocuklarında Fiziksel Ve İlişkisel Saldırganlığın Ebeveyn Tutumları Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitim Programı, Aydın.
- Ogelman, H.G. ve Önder, A. (2011). Annelerin Tutumlarına Göre 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal-Duygusal Uyum Düzeyleri. *Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 89-105.
- Pantley, E. (2002). *Çocuklarımıza Verdiğimiz Gizli Mesajlar*. Çev. Hande Gürel, HYB Yayınları, Ankara.
- Rotter, J. (2012). *Social learning and clinical psychology*. American Psychological Association, Washington.
- Rubin, K.H. ve Burgess, K.B. (2002). *Parents of Aggressive and Withdrawn Children*. Sage Publishing, Hillsdale, NJ.
- Snyder, J. (2003). Child Anger Regulation, Parental Responses to Children's Anger Displays and Early Child Antisocial Behavior. *Social Development*, 12, 335-360.
- Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A. (2002). Beş faktör kişilik envanterinin geliştirilmesi-I: Ölçek ve alt ölçeklerinin oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33.
- Sümer, N. (2010). Anne-Baba Tutum ve Davranışlarının Psikolojik Etkileri: Türkiye'de Yapılan Çalışmalara Toplu Bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13 (25), 42-59.

İnanç, L., Altıntaş, M., Barış, T. (2017). Relationship between parental attitudes in raising children and personality types. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1731-1745.

- Tire, Y. (2011). *Ön Ergenlerde Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik ile Algılanan Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Uğur, S.S. (2016). *Kişilik Tipolojilerine Göre Çalışanların Örgütsel Sessizlik Algılamaları: Kamu ve Özel Kesimde Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Yavuzer, H. (2016). *Ana- Baba Okulu*. Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Yöyen, G.E. (2016). Uluslararası Kişilik Envanteri (IPI) Kısa Versiyonunun Türkçe'ye Uyarlanması: Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(4), 1308-1321.
- Yöyen, G.E.(2017a). Şiddet Türleri ve Kişilik Özellikleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 1(1), 35-50.
- Yöyen, G.E. (2017b). Predictability of Personality, Self-Esteem And Defense Mechanisms İn İnternet Addiction, *TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed and Refereed Journal*, 9 (33), 492-500. DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>.
- Yöyen, G.E., (2017c). Relationship Between Childhood Trauma and Personality Typology, *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*, 3(1), 123-129.
- Yöyen, G.E., (2017d). *Psikolojide Kullanılan Ölçekler*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Extended abstract in English

Introduction

The behavioral patterns that parents show consistently and regularly towards their children play a decisive role in their mental adjustment. While the positive and supportive attitudes of the parents contribute to the development of the child, the negative and restrictive attitudes lead to the emergence of some mental problems (Bozdemir and Gündüz, 2016). The attitudes of the parents against the child in the psychology literature are; democratic, authoritarian, overprotective, permissive attitude. In democratic attitude; the child is considered a separate individual by the family. In this attitude, the child is encouraged to develop a free personality and express his ideas clearly. (Dursun, 2010). In authoritarian attitude, parents don't consider the child as a separate individual. It is an attitude in which parents think they are the owners of the child. It is very important for authoritarian parents to control the child and to regulate its behavior according to their own rules and standards (Ogelman and Önder, 2011). Parents with overprotective attitudes have the belief that the child should be protected constantly, thinking that the child will not be self-sufficient enough. Parents who exhibit this attitude, do a lot of things the child should do to thinking that the child will struggle, get tired and fret. (İkiz, 2015). In permissive attitude, consists of parents who pamper their child, give the child a lot of freedom and welcome their every action. In this attitude, while comfort, freedom is at a high level and discipline is at a low level (Ogelman ve Önder, 2011). It is known that parenting attitudes in child raising plays a role in, education, culture, life style, taking their parents attitudes as role models, number of children and stress. However, clinical experience has added to these factors that the parent's personality structure is important. Personality involves a number of concepts influenced by people's motivation, behavior and awareness at certain events, influenced by the genetic background and learned through history, the external environment and situations (Yöyen, 2017a). As a dynamic process that takes place from birth to death, which is a form of coherent and structured relationship that the individual builds up with themselves and around themselves (Yöyen, 2017b) and distinguishes themselves from other individuals, they have the ability to deal with subjects such as emotion, ability, culture, education, tradition, joy, sorrow, All of which are different from the others, include various psychological dynamics and these individual mental, physical and emotional characteristics are reflected in behavior and lifestyle (Yöyen, 2017c).

Purpose

When the literature was examined, a national study of the relationship between parental attitudes and personality structures was not found. In this context, the purpose of the research is whether there is a relationship between the attitude of the parents and the personality structure. The answer to this question is thought to contribute to the literature.

Method

This study was conducted with parents with children from four random preschool affiliated with Ministry of education in İstanbul. Participants are in total 500 parents 250 being mothers and 250 being fathers and the average age determined as $30,5 \pm 2,5$ (27-48).

The research data were collected using the International Personality Inventory Short Version and the Parent Attitude Scale. The data were analyzed using the SPSS 23 (Statistical Package For Social Sciences) program, Cronbach's alpha coefficients to determine the reliability of the scales

for the sample, Pearson Correlation Analysis for the relationship between the two variables, frequency and percentages for categorical variables.

Parenting Attitude Scale: The scale, which was developed by Demir and Şendil in 2008 to measure the child raising behaviors of parents who have children between the ages of 3 and 6, consists of 46 items. A five-point Likert-type scale with answers ranging from "always like this" to "never like this" is a self-reported self-assessment scale. The Cronbach alpha reliability coefficients of the scale were found to be .83 for the democratic dimension, .76 for the authoritarian dimension, .75 for the overprotective dimension, and .74 for the permissive dimension (Yöyen, 2017d).

International Personality Inventory Short Version (IPISV): Based on the five factor personality model created by Costa and McCrae, Goldberg (1999) developed the International Version of the Personality Inventory (IPISV). The Turkish version of the scale was conducted by Yöyen (2016), validity and reliability study. IPISV, a self reported scale of five point likert type, is composed of 40 questions and 9 subdimensions. The subdimensions are: "extraversion", "introversion", "responsibility", "disorganization", "emotional imbalance", "developmental openness", "closeness to innovation", "compatibility", "hostility". In the reliability study, the cronbach alpha coefficient of all measurements was 0.82. Cronbach alpha values of subscales are between 0.75 and 0.55 (Yöyen, 2016).

Findings

First result of the research was parents with democratic parental attitude were positively correlated with extraversion, docility, conscientiousness, openness to experience personality traits; and negatively correlated with hostility, disorganization, emotional imbalance and being closed to new ideas personality traits. Second result of the research was parents with authoritarian parental attitude were positively correlated with introversion, hostility, disorganization, emotional imbalance, being closed to new ideas personality traits; and negatively correlated with extraversion, docility, conscientiousness, openness to experience personality traits. Third result of the research was parents with overprotective parental attitude positively correlated with conscientiousness, emotional imbalance, and openness to experience personality traits; and negatively correlated with disorganization and being closed to new ideas personality traits. Lastly parents with permissive parental attitude positively correlated with hostility, disorganization and emotional imbalance personality traits.

Discussion

When the results of the study were evaluated together, it was found that the democratic attitude, which is accepted as a healthy parental attitude, is related to the the extroversion, agreeableness, conscientiousness, and openness to experience qualities included in the positive axis in the Five Factor Personality Model, and the attitudes not accepted as other undesirable and unhealthy parental attitudes, were found to be related to the negative axis of Five Factor Personality Model. Findings are theoretically compatible with the literature. The extraversion sub-dimension, which takes place in the positive axis in the Five Factor Personality Model, consists of features such as being energetic, communicative, warm-hearted, excited and enthusiastic and social. Individuals with a high level of extroversion are regarded as sympathetic individuals who are easy to relate to people, who like being with people, who are prone to cooperativeness (Doğan, 2013). In addition, extroverts are brave, boisterous, compelling, sociable, natural, unobtrusive, exhibitionist,

adventurous, friendly, loud, noisy, ambitious, dominant personalities (Yöyen, 2016). Agreeableness is in the positive axis on Five Factor Personality Model and identified with helpfulness, forgiveness, kindness, tolerance, respect and flexibility. Individuals with a high degree of agreeableness are considered to be loving, and compassionate individuals (Yöyen, 2017a). These individuals are warm, gentle, cooperative, selfless, flexible, honest, kind, forgiving, helpful, satisfied, loving, thoughtful, kind, sympathetic, safe, generous, considerate and harmonious (Yöyen, 2016). Characteristics of the conscientiousness dimension in positive axis of the Five Factor Personality Model is defined as being organized, able to bear, careful, responsible, hardworking, effective, sufficient, cautious, careful, punctual, practical, perfect, cautious, serious, economical and reliable (Yöyen, 2016). As a characteristic feature of the open to experience dimension, which is located in the positive axis in the Five Factor Personality Model is defined as intelligent, vigilant, curious, imaginative, analytical, deeply thinking, artistic, insightful, exploratory, intelligent, humorous, creative, complex thinking, knowledgeable, intellectual, broad, versatile, authentic, profound and cultured (Yöyen, 2016). It is understandable that these personality traits in the positive axis are in a positive correlation with the democratic parental attitude. Because the characteristics of democratic attitude are; The parent has the characteristics of being in a close relationship and communication with the child, respecting the child's existence and desires, listening and observing the child patiently and sensitively (Derman and Başal, 2013), helping him to develop autonomy by providing emotional support to the child (Sümer, 2010).

The findings show that the authoritarian, permissive, and overprotective attitudes that are not considered as healthy parental attitudes are related to the traits of the negative factor in the Five Factor Personality Model, suggesting a theoretical association with the literature. In theoretical framework introversion personality trait in the negative axis of the personality model, it is stated that these individuals are regarded as shy, shy and arrested individuals who are closed to them, do not like to socialize (Somer, Korkmaz and Tatar, 2002). Undirectedness in the negative axis of the Five Factor Personality Model is defined as low level of responsibility, disorganized, undisciplined, lazy individuals (Yöyen, 2017a); emotional imbalance (neurotizizm) is defined by depressive and sadness, tension, anxiety, frequent emotional ups and downs, anxiety, restlessness and impatience (Benet and John, 1998). These individuals are anxious, insecure, angry, and sullen (Costa and McCrae 1995). Lastly closed to experiences personality trait is defined by traditional, fixed-minded, conservative traits (Somer, Korkmaz and Tatar, 2002). As the characteristics of authoritarian parental attitude, parents are hard, cold, distant, oppressive; Methods of punishment that ignore the child's personality and force the child to comply with every rule; The prohibitions that the child can not understand the reason can be interpreted as an expected (Alisinanoğlu, 2003; Pantley, 2002) and probable form of behavior when considering personality traits such as introversion, hostility, disorganization, emotional imbalance, and being closed to innovations. Permissive parental attitude's characteristics are; The lack of perceptions of the way parents behave towards their future, the lack of emotional attachment between the child and the parent, and the lack of parental control and interest in the child (Baumrind, 1971; Ogelman and Önder, 2011) and these having a positive correlation with undirectedness, emotional imbalance personality traits are probable in permissive parental attitude. Parents with behavioral traits of over protective parental attitudes do much of what the child needs to do (Hart, 2003); that they do not accept that child can grow up and mature by attaching a deep emotional attachment (Snyder, 2003), to their children and that they must restrain all movements and relationships of the child with excessive

İnanç, L., Altıntaş, M., Barış, T. (2017). Relationship between parental attitudes in raising children and personality types. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1731-1745.

control, care and attention while on the child, make all decisions on behalf of the child, and prevent the child from being independent (Rubin and Burgess, 2002) and this attitude has a pattern consistent with conscientiousness, emotional imbalance, and open to experience personality traits.

Result

Personality and personality traits that distinguish individuals from others, genetic background and life experiences show a relationship in determining the attitudes of parents who have a very important place in the physical, psychological and social development of children and who leave deep traces in their personality. The democratic attitude, which is considered as a healthy attitude towards child raising, is positively related to the extroversion, agreeableness, conscientiousness, and openness to experience in the positive axis in the Five Factor Personality Model. Authoritarian, overprotective, and permissive attitudes as unhealthy and unwanted parental attitudes are positively related to introversion, hostility, undirectedness, emotional imbalance, and being closed to innovations, which are also negative axes in the Five Factor Personality Model.

Suggestions

The behavioral patterns that parents show consistently and regularly towards their children play a decisive role in their mental adjustment. While the positive and supportive attitudes of the parents contribute to the development of the child, the negative and restrictive attitudes lead to the emergence of some mental problems. Parents' attitudes towards their children may not always be healthy. Parents' past experiences and current difficulties play a role in developing unhealthy attitudes towards their children. Another factor in unhealthy attitudes is the parent's personality structure, as indicated by the results of this study. The results of the study can be used as data on the development of psychoeducational programs for parents to develop healthy attitudes towards their children, as guides for therapists in family therapies, and in therapist and client relationships in individual psychotherapies.